



# कालिका नगरपालिका

---

## स्थानीय राजपत्र

---

खण्ड ५, संख्या: ३८, २०७८ साल माघ महिना ४ गते बुधबार

---

भाग-२

### कालिका नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

रेडक्रस ग्राम, चितवन

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (३) बमोजिम कालिका नगरपालिकाको नगर कार्यपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको कार्यविधि सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशन गरिएको छ ।



कालिका नगरपालिकाको ८० वर्ष उमेर पुगेका जेष्ठ नागरिक र रातो कार्ड पाएका  
अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई घरमा गई स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम  
सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९

**प्रस्तावना:** ८० वर्ष उमेर पुगेका जेष्ठ नागरिक तथा रातो कार्ड पाएका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई घरमा स्वास्थ्य सेवाको पहुँच पुर्याई उनीहरूको जीवनलाई सुविधायुक्त बनाउने कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

कालिका नगरपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०७५ को दफा ३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी कालिका नगर कार्यपालिकाले यो कार्यविधि बनाई जारी गरेको छ।

**१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:**

- (१) यो कार्यविधिको नाम "८० वर्ष उमेर पुगेका जेष्ठ नागरिक र रातो कार्ड पाएका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई घरमा स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९" रहेको छ।
- (२) यो कार्यविधि कालिका नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मिति देखि लागू हुनेछ।

**२. परिभाषा:** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ

नलागेमा यस कार्यविधिमा,

- (क) "स्थानीय तह" भन्नाले स्थानीय तह कालिका नगरपालिकालाई सम्झनुपर्छ।
- (ख) "स्वास्थ्य शाखा" भन्नाले कालिका नगरपालिकाको स्वास्थ्य शाखालाई सम्झनुपर्छ।
- (ग) "स्वास्थ्य संस्था" भन्नाले कालिका नगरपालिका अन्तर्गतको नगर अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, हेल्थ पोष्ट, आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र सम्झनुपर्छ।
- (घ) "वडा" भन्नाले कालिका नगरपालिकाको वडाहरूलाई सम्झनुपर्छ।
- (ङ) "रोकथाम" भन्नाले सेवाग्राहीलाई तालिम प्राप्त चिकित्सक वा स्वास्थ्यकर्मीद्वारा प्रदान गरिने सेवालाई सम्झनुपर्छ।
- (च) "स्वास्थ्यकर्मी" भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम मान्यता प्राप्त चिकित्सक वा स्वास्थ्यकर्मी मध्ये स्थानीय तहमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाले तोकिएका तालिम प्राप्त चिकित्सक वा स्वास्थ्यकर्मी सम्झनुपर्छ।
- (छ) "सेवाग्राही" भन्नाले ८० वर्ष उमेर पुगेका व्यक्ति र रातो कार्ड पाएका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई सम्झनुपर्छ।
- (ज) "दक्ष चिकित्सक" भन्नाले स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नका लागि नगरपालिकाले तोकिएको विशेष तालिम प्राप्त चिकित्सक सम्झनुपर्छ।
- (झ) "सरकारी स्वास्थ्य संस्था" भन्नाले स्थानीय तह सरकार र स्थानीय तह अन्तर्गतका

स्थानीय तह अस्पताल, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र र स्वास्थ्य चौकी, आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र र सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र समेतलाई सम्झनुपर्छ।

- (ञ) “सेवा” भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम सेवाग्राहीले प्राप्त गर्ने प्रवर्द्धनात्मक, प्रतिकारात्मक तथा उपचारात्मक सेवा सम्झनुपर्छ।
- (ट) “आर्थिक प्रशासन शाखा” भन्नाले कालिका नगरपालिकाको आर्थिक प्रशासन शाखा सम्झनुपर्छ।
- (ठ) “सोधभर्ना” भन्नाले सरकारी स्वास्थ्य संस्थाले यस कार्यविधि बमोजिम नगरपालिकाले तोकिए बमोजिमको रकमबाट खर्च भएको रकमको भुक्तानी सम्झनुपर्छ।

### **३. आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने:**

- (१) जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू स्वास्थ्य समस्या निदान तथा उपचारका लागि स्वास्थ्यकर्मीहरूद्वारा अनुसूची ४ क बमोजिमका सेवाहरू अनुसूची ४ख बमोजिमको प्रक्रियामा अनुसार प्रदान गर्नुपर्नेछ।
- (२) अनुसूची ४ बमोजिम सेवा प्रदान गर्दा स्वास्थ्य शाखासँग समन्वय गरी जेष्ठ नागरिकहरूमा आउनसक्ने स्वास्थ्य समस्या, निदान, उपचार, रोकथाम तथा क्षेत्रगत आवश्यकतालाई हेर्न जन स्वास्थ्यका अन्य विभिन्न कार्यक्रमबाट स्थानीय भाषामा जनचेतनामूलक सामाग्री उत्पादन तथा वितरण गर्नुपर्नेछ।
- (३) सेवाग्राहीहरूको घरमा गई उपचार दिने सेवा सम्बन्धी जानकारी विभिन्न संचार माध्यम, सामाजिक संजालहरूद्वारा प्रसारण गरी सेवाग्राहीहरूको परिवार, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका, युवा क्लव र आमा समूहलाई दिनुपर्छ।
- (४) कार्यक्रमबारे जानकारी गराउन आर्थिक मितव्ययिता अपनाई नगरस्तरीय तथा वडास्तरीय सरोकारवालाहरूको लागि १ दिने नगरस्तरीय तथा वडास्तरीय अभिमुखीकरण कार्यशाला आयोजना गर्नुपर्नेछ। उक्त अभिमुखीकरण कार्यक्रममा नगर प्रमुख, वडा अध्यक्ष, नगरपालिका स्वास्थ्य शाखा प्रमुख, स्वास्थ्य संस्था प्रमुख, टोल बिकास संस्था लगायत २५ जनामा नबढ्ने गरी समावेश गराउनुपर्नेछ।
- (५) घरमा गएर स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्दा विनियोजित रकमको परिधिभित्र रही कार्ययोजना बनाई प्रत्येक दुई महिनाको एक पटक सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ र आवश्यकता महसुस भएको खण्डमा विशेष विरामीहरूको लागि थप पटक सेवा प्रदान गर्नुपर्नेछ।
- (६) स्वास्थ्य संस्थाहरूले वडा कार्यालयहरूसँग समन्वय गरी वडा अनुसारको ८० वर्ष माथिका जेष्ठ नागरिक तथा रातो कार्ड भएका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको लागत

## खण्ड ५. भाग: २, संख्या: ३८, २०७८ साल माघ महिना ४ गते बुधबार

विवरण तयार गरी अध्यावधिक गर्नुपर्छ र सोही अनुसार योजना तर्जुमा गरी कार्यक्रम शुरुवात गर्नुपर्नेछ।

### ४. रकमको व्यवस्था:

- (१) सेवाग्राहीहरूको घरमा गई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नको लागि विनियोजन गरिएको रकम मध्येवाट स्वास्थ्य शाखाको सिफारिसमा आर्थिक प्रशासन शाखाले सम्बन्धित सेवा प्रदायकको बैंक खातामा पठाउने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम रकम उपलब्ध गराउँदा चौमासिक रूपमा खर्चको हिसाब गरी रकम उपलब्ध गराइनेछ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिमको रकमबाट सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थाले वडा कार्यालयको सहकार्यमा आफ्नो क्षेत्रभित्रका सेवाग्राहीहरूको सूची तयार गरी निदान, उपचार तथा रोकथाम गर्नकोलागि आवश्यक विधि र तरिका निर्धारण गरी कार्य योजना सहित घरघरमा स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।

### (४) स्वास्थ्य सेवा प्रदायकको सेवा सुविधा:

सेवाग्राहीहरूलाई घरमा गई स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरे वापत सेवाप्रदायकलाई प्रति स्वास्थ्य संस्था देहायको रकममा नबढ्ने गरी चौमासिक रूपमा यातायात खर्च बापत एकमुष्ट रकम उपलब्ध गराइनेछ।

(क) "क" वर्ग क्षेत्रको लागि यातायात खर्च बापत रु.४००।००

(ख) "ख" वर्ग क्षेत्रको लागि यातायात खर्च बापत रु २००।

(ग) "दुवै भौगोलिक क्षेत्र भित्र स्वास्थ्यकर्मी परिचालित हुदा बढीमा २ जना प्राविधिक कर्मचारी समावेश हुनुपर्ने छ।

- (५) उपदफा (१) बमोजिमको "क" वर्ग क्षेत्र, "ख" वर्ग क्षेत्रको भौगोलिक वर्गीकरण देहायबमोजिम गरिएको छ।

"क" वर्ग भन्नाले कालिका नगरपालिकाको वडा नम्बर ११, १० र ९ नम्बर वडा भित्रका बस्ती र टोल भन्ने बुझनुपर्नेछ।

"ख" वर्ग भन्नाले "क" वर्ग मा उल्लेख नभएका कालिका नगरपालिका भित्रका बाँकी वडा तथा टोल सम्झनु पर्दछ।

- (६) स्वास्थ्यकर्मी परिचालित हुँदा आफ्नो सेवा क्षेत्र भित्रका सम्पूर्ण लाभग्राहीहरूको स्वास्थ्य परिक्षण गर्न सेवाग्राहीको संख्याको आधारमा देहाय बमोजिम हुने छ।

(क) सेवा ग्राहीको संख्या ५० जना वा सो भन्दा कम भएमा ३ दिनमा सक्नुपर्ने छ।

(ख) सेवा ग्राहीको संख्या ५० भन्दा बढी ८० जनासम्म भएमा बढीमा ४ दिनमा सक्नुपर्ने छ।

(ग) सेवा ग्राहीको संख्या ८० जना भन्दा बढी १००जनासम्म भएमा बढीमा ५ दिनमा

सकनुपर्ने छ ।

- (घ) सेवा ग्राहीको संख्या १०० भन्दा बढी १२० जनासम्म भएमा बढीमा ६ दिनमा सकनुपर्ने छ ।
- (ङ) यसपछि प्रति २० जना थप भएमा एक दिनको दरले थप हुने छ ।
- (च) “क” वर्गको भौगोलिक क्षेत्रमा तोकिएको समय सीमाभित्र सम्पन्न गर्न नसक्ने भनि स्वास्थ्य संस्था प्रमुखबाट सिफारिस भै आएमा थप एक दिन थप गर्न बाधा पर्ने छैन ।

#### **५). सुविधा वितरण:**

- (१) यस कार्यविधि बमोजिम सेवाग्राहीलाई सेवा प्रदान गरे बापत सेवा प्रदायकहरूको यातायात खर्चको विवरण संलग्न राखी स्वास्थ्य संस्था प्रमुखको सिफारिसमा स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखा प्रमुखले प्रमाणित गरेको अभिलेखको आधारमा सम्बन्धित सेवा प्रदायकको बैंक खातामा चौमासिक रुपमा एकमुष्ट भुक्तानी गर्ने व्यवस्था नगरपालिकाले मिलाउनु पर्नेछ। सोको लागि सेवा प्रदायक स्वास्थ्य संस्थाले अनुसूची -१ बमोजिमको चौमासिक प्रतिवेदन र रकम सोधभर्ना भूक्तानीको फारम भरी पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (२) सेवा प्रदान गर्दा लाग्ने रकम प्रदान गर्दा सम्बन्धित सेवा ग्राहीको परिचयपत्र (जस्तै नागरिकताको प्रतिलिपि वा मतदाता नामावली परिचय पत्रको प्रतिलिपि) वा स्थानीय तहको सिफारिस पत्रको साथमा बिरामी पुर्जा, स्वास्थ्य संस्थाको सिफारिस पत्र संलग्न गर्नुपर्नेछ।
- (३) जेष्ठ नागरिकहरूमा देखापर्ने जटिल स्वास्थ्य समस्याको हकमा थप उपचार सेवा लिन पर्ने भएमा र सुविधायुक्त अस्पताल जानुपर्ने भएमा निजलाई थप सेवा लिने अस्पताल सम्म जानको लागि स्थानीय तहसँग समन्वय गरी व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।
- (४) सेवा प्रदान गरिएका सेवा ग्राहीहरूको अभिलेख OPD रजिष्टर (HMIS-१.३) प्रयोग गरी अद्यावधिक गर्नुपर्नेछ।

#### **६). खर्चका क्षेत्रहरू:**

- (१) यस कार्यक्रममा खर्चका क्षेत्रहरू देहाय बमोजिमका शिर्षकमा मात्र हुनेछन् ।
- (क) दफा (५) को उपदफा (१) बमोजिमको सेवा प्रदायकहरूको यातायात खर्च
- (ख) अत्यावश्यक औषधि र उपकरण तथा आवश्यक झोला तथा अन्य सामग्री खरिद
- (ग) कार्यविधि मा उल्लेख भएका आवश्यक पर्ने सामग्री वाकस खरिद
- (घ) यसै कार्यक्रमको अनुगमन

#### **७). अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण:**

सेवाको गुणस्तरीयता र सुचिश्चिता अनुगमन गर्नका लागि आवश्यकतानुसार स्वास्थ्य शाखाका प्रमुख, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत तथा आवश्यकता अनुसार निर्वाचित

## **खण्ड ५. भाग: २. संख्या: ३८. २०७८ साल माघ महिना ४ गते बुधबार**

जनप्रतिनिधिहरूले अनुसूची २ बमोजिमको चेकलिस्ट प्रयोग गरी अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गर्नुपर्नेछ। अनुगमनको भत्ता कालिका नगरपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि (खर्च मापदण्ड तथा आन्तरिक नियन्त्रण) नियम, २०७९ अनुसार भुक्तानी दिने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।

### **८). सेवाको पारदर्शिता:**

- (१) सेवा प्रदान गर्ने स्वास्थ्य संस्थाले स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान गरिएको सेवाको विवरण, सेवाग्राहीको नाम, जातीय कोड, ठेगाना र सेवा प्रदान गरिएको मिति प्रत्येक महिना सार्वजनिक गर्नुका साथै सम्वन्धित स्थानीय तहमा समेत जानकारी गराउनु पर्नेछ साथै सेवा सम्वन्धि सम्पूर्ण कागजातहरू सुरक्षित राखी अनुगमन गर्ने अधिकारीलाई आवश्यक परेमा देखाउनुपर्नेछ। उक्त पारदर्शिता एवं प्रवर्धनको नमूना फाराम अनुसूची-३ बमोजिम हुनेछ।
- (२) स्वास्थ्य संस्थाले स्थानीय तहको सहयोगमा ८० वर्ष उमेरका जेष्ठ नागरिकको लगत तयार गर्नुपर्नेछ।
- (३) उपदफा (२) बमोजिमको लगत हरेक वर्ष अद्यावधिक गर्नुपर्नेछ।
- (४) उपदफा (२) बमोजिमको लगत वेभ साइटमा समेत प्रकाशित गर्नुपर्नेछ।
- (५) यस कार्यविधि मार्फत प्रदान गरिने सेवा र अन्य निकाय एवं प्रचलित कानूनमा भएका व्यवस्थाले प्रदान गर्ने सेवासंग दोहोरो नपर्ने गरी भुक्तानी गर्ने व्यवस्था मिलाउनुपर्नेछ।

### **९). सार्वजनिक सुनुवाई:**

यस कार्यक्रमको प्रभावकारिता नगरपालिका कार्यालयले आयोजना गर्ने सार्वजनिक सुनुवाई गरी त्यसको पृष्ठपोषण लिने।

### **१०). रकम भुक्तानी हुने:**

सेवा प्रदान गरे वापतको सोधभर्ना माग गर्दा अनुसूची १ बमोजिम माग गर्नुपर्नेछ।

### **११). सरकारी बाँकी सरह असुल उपर हुने:**

यस कार्यक्रमको रकम दुरुपयोग भएमा सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गरिनेछ।

### **१२). प्रचलित कानून बमोजिम हुने:**

यस कार्यविधिमा उल्लेख भएको विषयको हकमा यसै बमोजिम र अन्य कुराको हकमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।

### **१३). संशोधन:**

नगरपालिकाले आवश्यक ठानेमा यो कार्यविधि संशोधन गर्न सकिनेछ। .





खण्ड ५, भाग: २, संख्या: ३८, २०७८ साल माघ महिना ४ गते बुधबार

अनुसूची-२  
(दफा ७ सँग सम्बन्धित)  
अनुगमन चेकलिष्ट

अनुगमनकर्ताको नाम:

अनुगमनकर्ताको हस्ताक्षर:

पद:

अनुगमन गरिएको टोल/संस्थाको:

नाम:

ठेगाना:

अनुगमन गरेको मिति:

क. सेवा प्रदायक स्वास्थ्य संस्थामा

क्र.स	विवरण	गरेको/भएको	नगरेको/नभएको
१	सेवा प्रदायक संस्था ले नियमित सेवा		
२	सेवाको ब्यबस्थापन राम्रो		
३	सेवाग्राही सेवाबाट सन्तुष्ट		
४	गुणस्तरीय सेवा प्रदान		
५	स्थानीय तहका अनुगमनकर्ताले अनुगमन		
६	स्थानीय वडा कार्यालय र अन्य निकायसंग समन्वय गरि कार्यक्रम संचालन		

नोट: (✓) चिन्ह लगाउनुहोस

ख. अनुगमनको क्रममा देखापरेका समस्याहरू

१.

२.

३.

४.

ग. समाधानका लागि सेवाप्रदायक स्वास्थ्य संस्थाहरूद्वारा गरिएका प्रयासहरू

१.

२.

३.

४.

घ. सेवाप्रदायक स्वास्थ्य संस्थाबाट प्राप्त सुझाव/सल्लाह

- १.
- २.
- ३.
- ४.

ङ. अनुगमनकर्ताद्वारा सुझाव/सल्लाह

- १.
- २.
- ३.
- ४.

च. सेवाग्राहीसँगको अन्तर्वार्ता

क्र.स	विवरण	गरेको/भएको	नगरेको/नभएको
१	नियमित रुपमा सेवा पाएको		
२	सेवाग्राहीहरूले गरेको सेवाबाट सन्तुष्ट भएको		
३	गुणस्तरीय सेवा प्रदान गरेको		
४	परामर्श गर्ने गरेको		
५	आवश्यक औषधि प्रदान गरेको		
६	आवश्यकता अनुसार रिफर गरेको		
७	फेरी आउने समयको बारेमा जानकारी दिएको		
८	परिवारका अन्य सदस्यहरूलाई पनि सेवा दिएको		

(गुणस्तरीय सेवा प्रदान गरे नगरेको तथा सेवाग्राही बाट सन्तुष्ट भए नभएको यकिन गर्नका लागि केही सेवाग्राहीसँग अन्तर्वार्ता लिने/नमूना सर्वेक्षण गर्ने ।)

स्थानीय तह नं.५ बुटवल, नेपाल



अनुसूची-४(क)

दफा ३ (१) सँग सम्बन्धित

८० वर्ष उमेर पुगेका जेष्ठ नागरिकहरूलाई प्रदान गरिने सेवाहरू

घरैमा गई दिईने आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरू निम्नानुसार हुनेछन् ।

1. General checkup: Blood Pressure, Temperature, Pulse, Respiration, Jaundice.
2. General Eye and Ear checkup, Respiratory Checkup, Counseling and Treatment.
3. Condition of joints (checkup), Counseling and Treatment
4. Blood Sugar, Clinical s/s and Urine test for Protein by strip
5. RDT for Malaria, Sputum for AFB and Sputum screening for Pulmonary TB,
6. Dressing and Bandaging.
7. Treatment and Counseling for minor disease and injuries.
8. Counseling of risk factors of NCD and other diseases like smoking, Alcohol drink, physical exercise, mental relaxation etc.

नोट: स्वास्थ्य समस्याको प्रकृति तथा आवश्यकताको आधारमा प्रदान गरिने आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरू थपघट हुन सक्नेछ । घरमा गएर सेवा दिँदा अन्य सेवाग्राहीहरूलाई समेत जनस्वास्थ्य सेवाहरू एकिकृत गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्ने छ । जस्तै: परिवार नियोजन, गर्भवति जाँच, सुत्केरी जाँच, स्वास्थ्य शिक्षा तथा परामर्श, प्रजनन् स्वास्थ्य आदि ।

अनुसूची -४(ख)

दफा ३ (१) सँग सम्बन्धित

८० वर्ष उमेर पुगेका जेष्ठ नागरिक र अपाङ्गताको रातो कार्ड प्राप्त नागरिकहरूलाई दिइने सेवा

र जाँच गर्ने प्रक्रिया/बिरामी जाँच चेक लिष्ट

(Please follow all given steps during the patient examination. Your counseling and sweet voice can motivate the elderly people to initiate their self-care)

1. **Identification-** Name, age, sex, cast, address, number of available family Members, ethnic code.

2. **Chief Complains**

a. Main health complains with duration

3. **Food and behavior:** Present food habit; smoking or tobacco use; alcohol Drinks; physical inactivity; use of high salt, fat and sugar.

4. **Past-history** of hypertension, diabetes mellitus, chronic respiratory Diseases, urinary problems, TB, cancer, major accidents.

5. **General Examination:** Body built, Blood Pressure, Temperature, Pulse, Respiration, Anemia, Jaundice, Cyanosis and Body weight and calculate Body Mass Index (BMI)

6. **Systemic Examination**

a. **Respiratory**

- Shortness of breath, cough, sputum, blood in sputum, chest pain
- Check for pink or blue tongue
- Count respiration rate
- Examine chest for wheeze and crepitation.

b. **Cardiovascular**

- Palpitation, tiredness, chest pain on exercise and relieve on rest.
- Dizziness or fainting attacks
- Count pulse rate and measure BP
- Examine chest for heart sounds and murmurs

c. **Digestive**

- Appetite, digestion, bowel habit
- Epigastric pain or heart burn
- Examine abdomen for ascites, liver and other organ enlargement

d. **Urinary**

- Urine frequency, stream, burning micturition.
- Feeling of incomplete evacuation of urine
- Examine lower abdomen for bladder fullness and growth

e. **Bone and Joint**

- Pain and swelling
- Visible deformity
- Mobility of joints

f. **Skin Problems**

- Dryness and crakes
- Fungal and bacterial infections
- Sores and chronic wounds

g. **Eye and ear problems-** any disease or visible deformity

7. **Basic investigations**

- Use glucometer for blood sugar
- Urine strip for sugar and protein
- Check for malaria (if fever)

- Collect sputum in container (if necessary)

### 8. Case Management

- a. Explain status of health and importance of general examination
- b. Treatment of common health problems
- c. Dressing and Bandaging
- d. Care of skin- cleaning, regular application of oil in wet skin to prevent dryness
- e. Regular cutting of nails
- f. Explain need of further confirmatory diagnosis of other health problems
- g. Explain availability of **Free Health Care Services** for elderly people in government hospitals

### 9. Counseling of risk factors of NCD and other diseases

- Cessation of smoking or tobacco use
- Avoid alcohol drinks
- Become physically active and do regular exercise
- Avoid use of high salt, fat and sugar

### 10. Advice on food consumption

- Use of locally available food, grains, and green leafy vegetables
- Avoid readymade junk foods.
- Advice to make a “Small Kitchen Garden” for fresh vegetables.
- Counseling to “Become a Change Agent” by explaining the benefits of healthy food, better habits and regular physical exercise to other similar group.

स्वास्थ्यकर्मीहरूले घरैमा गई स्वास्थ्यसेवा प्रदान गर्दा तपशिल बमोजिमको सामग्री संलग्न रहेको **Basic Health Kit** को प्रयोग गर्नेछन् ।

1. BP set, Stethoscope, Thermometer and Torch.
2. TEST kit for: protein, blood sugar, malaria etc
3. Sputum for AFB glass slide
4. Lancet
5. Cotton with spirit swab
6. Betadine lotion
7. Sputum container and zipper bag
8. Weighing machine
9. Nail cutter
10. Non-elastic measuring tape
11. Loose gloves
12. Basic Drugs: Paracetamol, Ibuprofen, Albendazole, Salbutamol/Aminophyllin, Iron, Amoxycillin, Chlorpheniramine, Eye/Ear drop(antibiotics)

नोट: सेवाग्राहीको आवश्यकताको आधारमा स्वास्थ्य संस्थाहरूले स्थानीय तहहरूसँग सहकार्य गरी अति आवश्यक औषधीहरू थप गर्न सक्नेछन् । साथै आवश्यकताको आधारमा **Basic Health Kit** झोला वा वाकस खरिद गर्न सकिनेछ।

आज्ञाले,  
केशव प्रसाद उपाध्याय  
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत